

HER KESİMDEN KADINA EĞİTİM, SAĞLIK, KANUN ve İŞ HAYATI `nda UYGUN GÖRÜLEN ROLLER

Yard.Doç.Dr.Dilara DEMİRBULAK
ÇANKAYA Üniversitesi, Ankara

Özet

Uzun yıllardır Anadolu`da, hatta aydın kesimde bile kadın ile ilgili kullanılan “sopa ve sıpa” içeren deyim halen kullanılmakta olması, günümüzde kadınlara bakış açısını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Son yıllarda, genellikle bu deyim ilk kısmı vurgulanmakta ve kadınlara yönelik programlarda bu konu işlenmektedir. Ancak, bu ilgilenme sadece şiddet ile sınırlandırılmaktadır. Halbuki, şiddetin çeşitli türleri bulunmaktadır. Diğer taraftanda da deyim ikinci kısmı üzerinde pek fazla durulmamaktadır. Neden bu deyimde “sıpa” kavramı kullanıldığı ile pek ilgilenilmez. Hayvanlar aleminde sıpalar, doğunca cinsiyet farkı gözetmeksizin insanların yük taşıma görevini yükledikleri sevimli hayvanlardır.. İnsanlar da ise cinsiyet ayrımcılığının başladığı yerdir. Bu çalışma da bu deyim her iki boyutuda sosyolojik açıdan ele alınarak toplumun kadınlara uygun gördüğü roller üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: aile içi şiddet, iş yerinde şiddet (mobbing), toplumsal rol.

Gazi Mustafa Kemal'in 20. yüzyılın dehası olduğu tartışılmaz bir gerçektir ve deha bir liderimiz olduğu içinde özellikle de biz kadınlar çok şanslıyız.. Kadın-erkek eşitliğine gönülden inanan Atatürk Türkiye Cumhuriyetinin kurulduğu 1923 yılından itibaren özellikle de ilk on yılda kendilerinin önderliğinde yapılan devrimlerle de bunu göstermişlerdir. Bugünün moda deyimi ile “sözde değil öзде” eşitliğe inandığını ispatlamışlardır. Öncelikle, kadına vatandaş olma hakkını ardından da en temel vatandaşlık hakkı olan eğitim görme hakkını vermişlerdir. Avrupalı ve Amerikalı kadınların ancak 1970'li yıllarda elde ettikleri “eşit statülü iş – eşit ücret” hakkını biz Türk kadınlarına çok daha önceden verilmiştir. 1930'lu yıllarda kadınlara tüm siyasi haklar tanınmıştır. Diğer bir deyişle, Ulu Önderimiz sayesinde biz kadınlara erkeklerle eşit haklara sahip olmaları için gereken tüm haklar verilmiştir. Tablo 1`de bu hakların tarihsel özeti sunulmaktadır (KSSG, 1999).

Ancak, belkide uğruna mücadele etmeden verildiği için kadınların bu hakların kıymetini yeteri derecede bilemedikleri düşünülmektedir. Şöyleki;

- a) 1935 yılında okur yazar olmayan kadın oranı 90.2 erkek oranı ise 76.6% iken bugün kadınlarda 19.4 ve erkeklerde 6.1'dir Her ne kadar oranlarda yükselme görülsede iki grup karşılaştırıldığında kadınların aleyhine olan durumun halen devam ettiği gözlenmektedir.
- b) İstihdam alanına orta eleman yetiştirmek görevini üstlenen mesleki ve teknik eğitim veren okullar arasında din eğitimi veren okullarında yer alması kadınlara hem eğitim hem de istihdam alanında sorun yaşatmaktadır. Mesleki ve teknik okullar da okuyan kız öğrenci sayısı 54.004'tür. Toplam 120.668 öğrenci din eğitimi veren okullarda okumaktadır. Bu okullardan mezun olan öğrencilerin istihdam edilecekleri alan bulunmamaktadır.
- c) Yükseköğretime kız öğrencilerin katılımı, yıllar içinde artış göstermekle birlikte, durum halen erkeklerle eşitlikten uzak oranları yansıtmaktadır. Aynı durum kız öğrencilerin bilim dallarına göre dağılıma bakıldığında da görülmektedir (tablo 2)

Tablo 1: Eğitim, Sağlık, Siyaset ve İstihdam alanlarında kadına yönelik gelişmelerin tarihsel akışı

YIL	EĞİTİM	YASA	SAĞLIK	SİYASET	İSTİHDAM
1923				Kadınları siyasal haklarını savunmak üzere “Kadınlar Halk Fırkası” adıyla siyasi parti kuruldu.	
1924	Eğitim ve öğretim birliğini sağlayan kanun (Tevhid-i Tedrisat) çıkarıldı.			Türk Kadınlar Birliği Deneği kuruldu.	
1926		Türk Medeni Kanununun kabulü ile tek eşlilik zorunlu hale getirildi; kadınlar boşanma hakkı, velayet hakkı ve malları üzerinde tasarruf yetkisine sahip oldular.	Kasti çocuk düşürme ve düşürtme eylemleri suç olarak düzenlendi.		
1930				Kadınlar belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı elde ettiler.	
1932	Kadınlar için Akşam Kız Sanat Okulları açıldı.				
1934				Kadınlar milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı elde ettiler.	
1949					Yaşlılık sigortası kadın ve erkekler için eit esaslara göre düzenlendi.
1971				İlk kadın bakan parlamento dışından atandı.	Kadınların yeraltında, ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması yasaklandı.
		Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi	Nüfus planlaması konusunda değişiklikler		

1985		(CEDAW) imzalandı.	yağıldı. 10 haftaya kadar olan gebeliklerde kürtaj hakkı tanındı.		
1990	Kadın Çalışmaları için ileri düzeyde program	Tecavüz mağdurunun hayat kadını olması halinde cezanın indirilmesini öngören kanun hükmü yürürlükten kaldırıldı.			Kadının çalışmasını kocanın iznine bağlayan yasa maddesi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.
1993					Girişimciliğı özendirmek amacıyla kadına özel düşük faizli kredi uygulaması başlatıldı.
1994				İlk kadın başbakan göreve geldi.	
1997	8 yıl zorunlu eğitim	Kadınlar kocalarının soyadı ile birlikte kendi soyadlarını da kullanma hakkı elde etiler.			
1998		Ailenin korunmasına dair 4320 sayılı kanun ile aile içi şiddete uğrayan kişilerin korunması için gerekli tedbirlerin alınması düzenlendi.			
2001		Mal Reji Kanunu			

Kaynak: www.kssg.gov.tr

Tablo 2: Kız öğrencilerin öğrenim kurumlarına dağılımı

Öğrenim Kurumu		Kadın	Erkek
Eğitim Fakültesi		%39	%61
Hukuk Fakültesi		%38	%62
Dil ve Edebiyat Fakültesi		%59	%41
Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi		%23	%77
Tıp Fakültesi		%36.3	%63.7
Mesleki ve Teknik lise ve yüksekokul		483.728	760.771
İlahiyat lise ve yüksekokul			
Okur –yazar oranı	1935	0.8	23.4
	2007		

www.emo.org

d) Tablo 3 incelendiğinde ise devrimlerin, çağdaşlığın ve aydınlığın simgesi üniversitelerdeki kadın ve erkek öğretim elemanları arasındaki dağılımda dahi aynı eşitsizlik görülmektedir. Kadınların eğitim düzeyi arttıkça, işgücüne katılım oranları artmakla birlikte, halen eğitimin her kademesinde kadınlar aleyhine bir eşitsizlik görülmektedir (tablo 4).

Tablo 4: 2008 YILI KADIN AKADEMİK ELEMAN DAĞILIMI

ÜNVAN	KADIN	ERKEK
Profesör	%27	
Doçent	%32	
Yardımcı Doçent	%33	
Öğretim Görevlisi	%41	
Okutman	%59	
Araştırma Görevlisi	%46	

www.yok.gov.tr

e) İstihdam da ise 15 ve daha yukarı yaştaki kadın nüfusun ancak %24.9'u işgücüne katılmakta iken, erkekler için bu oran, %71.5 olarak gerçekleşmektedir (tablo 4).

Tablo:3 Kadın ve Erkeğin İstihdam Oranları

	Cinsiyet	İşgücüne katılım	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
Türkiye	Kadın	24.9	22.3	38.2
	Erkek	71.5	64.5	21
Kent	Kadın	19.9	16.7	34.1
	Erkek	70.8	63	22
Kır	Kadın	33	31.6	23.5
	Erkek	72.7	67.2	19.7

www.tuik.gov.tr

f) Ne yazık ki yıllar geçtikçe istihdam edilen kadınların sayısında düşüş gözlenmektedir. Tablo 5 incelendiğinde Türkiye genelinde kadınlar ağırlıklı olarak 20-34 yaşlarında işgücüne katılırken bu 34 yaşından sonra oran azalmaktadır. Ancak, kırsal kesimde oran tam aksine artmaktadır.

Tablo 5: Yaşgruplarına göre işgücüne katılım oranları

	Kent		Kır		Türkiye	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Toplam	19.3	71.5	33.7	73.5	24.8	72.2
15-19	13.2	33.3	24.9	40.7	18.0	36.0
20-24	29.1	71.9	37.3	75.8	31.9	73.2
25-34	26.9	95.0	37.0	91.6	30.2	93.8
35-54	18.5	84.6	42.1	88.4	27.2	86.0
55+	3.5	25.3	21.7	48.6	12.3	36.6

www.tuik.gov.tr

İstihdam oranlarının düşmesinin ise birbiriyle yakından ilintili üç etmenden oluştuğu düşünülmektedir.

1) 1. Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı nedeniyle yetersiz yetişkin insan gücü nüfusu salgın hastalıklar nedeniyle ölen yarının büyükleri bebek-çocuklarda da yaşanmıştır. Bundan dolayı da dolayı **pronatalist** (doğurganlığın artmasına yönelik) nüfus politikasına uygulanmaya başlanmıştır. Beşten fazla çocuk doğuran kadınlara para ödülü bile verilmiştir. “**Kıbrıs için asker yetiştiriyoruz**” veya “**Doğum kontrolü demek Allaha karşı gelmek demektir çünkü Allah verince rıskını da verir zaten doğurmak kadını güzelleştiriyor**” gerekçeleriyle bugünde ödüller devam etmektedir. Ancak gözden kaçan nokta ise öncelikle bu ödüller kadının aleyhine vahim sorunlar yaratmaktadır çünkü o artık asla emekli olamayan vasıfsız işçi “**ev hanımı**”dır.

2) Ülkemiz nüfusu hızla artan ilk 25 ülke arasında yer almaktadır. Nüfusla birlikte işsizlikte artmaktadır. Dolayısıyla, olumlu ayrımcılık yerini geleneksel ayrımcılığa yani kadın yerine erkek eleman tercih edilmesi yaygınlaşmaktadır.

3) Köy kökenli aydın kuşağı yaratan köy enstitülerinin görevi öğretmen ve köylerde tarım ve sağlık görevlisi olarak çalışacakları yetiştirmek idi. Ancak, bu enstitülerin kapatılması ile hem sağlık alanında ihtiyaçlar artmış hem de sürekli gelişen tarımsal faaliyetler ile başa çıkılamamıştır. Bu sorunları aşmak için şehire göç edilince kadın evine çekilmiştir. Köyden kente göç eden kadınların işgücüne katılım oranı **%16.1** iken erkekler için bu oran **%66.8** dir (tablo 5)

Tablo 6 bu manzarayı daha net ortaya koymaktadır. Kadının bugünkü gelinen noktada eğitim durumu ile işgücüne katılımı incelendiğinde ise öğretim düzeyi arttıkça iş gücüne katılımında artmaktadır. Ancak ne yazık ki kadınların yarısına yakını halen ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Ücretli çalışanlar ise ya tarım işçisi olarak ya da hizmet sektöründe çalışmakta ve de en çokta bu alanda çalışanlar işsiz konuma düşmektedirler.

Tablo 6: Eğitim Durumuna ve İstihdam Türüne Göre Dağılımı İşgücünün ve İşsizliğin Dağılımı

		İşgücüne Katılım Oranı	
		Kadın	Erkek
Eğitim Durumu	Okur-yazar olmayanlar	17.6	36.1
	Lise altı eğitilmişler	22.7	72.8
	Lise ve dengi meslek	32.8	74.6
	Yükseköğretim	70.6	83.4
İstihdam Türü	Ücretli	39.1	53.0
	Yevmiyeli	6.4	8.9
	İşveren	1.3	7.0
	Kendi Hesabına	11.1	25.1
	Ücretsiz aile işçisi	42.1	6.0
İstihdam Alanı	Tarım	51.6	19.5
	Sanayi	13.0	21.3
	İnşaat	0.6	8.6
	Hizmetler	34.9	50.6
Daha Önce Çalıştığı Ekonomik Faaliyete göre İşsizler	Tarım	5.7	6.6
	Sanayi	15.4	20.3
	İnşaat	1.1	18.7
	Hizmetler	45.3	38.6
	İlk Kez İş Arayanlar	32.4	15.8

www.tuik.gov.tr

Sonuç olarak, çok partili sisteme geçiş yılı olan 1950'lerden sonra maalesef Cumhuriyet le birlikte Atatürk'ün sayesinde "modernleşmeyi simgeleyen" kadınlar bu toplumsal rollerinden vazgeçmeye başlamış geleneksel muhafazakar aile içi rolüne doğru hızla geçiş yapmaktadır. Tablo 7 kadınların bugün içinde buldukları ekonomik ve sosyal durumlarından örnekler yansıtmaktadır. Karar mekanizmalarında ve güç paylaşımında kadının hak ettiği yeri almasını için kadınların siyasal kurumlara katılması gerektiğine yürekten inanan Atatürk 1930 yılında belediye seçimlerinde, 1933 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne seçme ve seçilme hakkını vermiştir. 1935 yılında yapılan ilk seçimlerde toplam 395 milletvekilinden 18 kadın parlamentoya girmiştir. 2007 yılında yapılan seçimlerde ise milletvekillerinin sadece 50 tanesi ve yüzde 9,1'i kadındır. Alışverişe çıkmaktan aileleriyle görüşmeye kadar kadınların attıkları her adım kocanın iznine tabi görünmektedir: Her 10 kadından yalnızca biri başka bir şehre/köye eşinden izin almadan gidebilmekte, üçü eşinden izin alma ihtiyacı duymadan ailesini ziyaret edebilmekte veya alışverişe/çarşıya gidebilmekte, dördü eşinin iznine tabi olmadan komşu/arkadaş ziyareti yapabilmektedir. Türkiye'deki kadınların yarıya yakını Medeni Kanun'da yeniden düzenlenen mal rejiminden habersizdir. Görüşülen kadınların % 43'ü 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'dan da haberdar değildir.

Tablo 7: Kadınlara Ekonomik ve Sosyal Durumlarına İlişkin Veriler

Ekonomik ve Sosyal Durum	Oran (%)
Çalışmak isteyen	79.4
Çalışmak istemeyen	50
Ev hanımı	64.0
Ev hanımı olmaktan memnun olan	63.2
Kadın programları izleyen	72.3
Dini programları izleyen	25.5
Çalışamaz durumda olan	9.4
Mevsimlik çalışanlar	0.6
Emekli	3.1
Dil Bilmeyen	87
Bilgisayar kullanamayan	84
Şahsına ait kredi kartı olmayan	86.3
Ehliyeti olmayan	91.4
Namusundan erkeği sorumlu tutan	41
Hiç yurt dışına çıkmayan	92
Hiç rejim/makyaj yapmayan	67.6
Spor Yapmayan	72.3
Akraba evliliği yapan	19
Geceleri tek başına çıkamayan	62
Hiç bir sosyal güvenlik kurumuna bağlı olmayan 18+	53.7
Başka bir şehre/köye eşinden izin almadan gidebilen kadın	10
Eşinden izin almadan ailesi ziyarete gidebilen kadın	30
Eşinden izin almadan komşu/arkadaşı ziyarete gidebilen kadın	25
Medeni kanun`da yeniden düzenlenen mal rejiminden haberdar kadın	43

www.efes.pilsen.com.tr

İşte bu muhafazalıkla birlikte kadına yönelik şiddette artış görülmüştür. Bu dönüşün sebeplerini saptayabilmek için tarih sayfalarına göz gezdirmek gerekmektedir.

h) İslamiyet öncesi Türk toplumunda kadın sosyal ve kültürel hayatın odağını teşkil ediyordu. Bu anaerkil Türk toplumunun içinde bulunduğu ilkel dine de“Şamanizm” adı verilmekte idi. Bu süreçte kadınlar dince, devletçe, ailece, iktisatça, sanatça toplumun “erk`ini” oluşturyordu. Anaerkil toplum hayatı zaman süzgecinden geçerken insanın tabiatla, toplumla ve kendisiyle mücadelesi erkeğe yeni işlevler kazandırmaya başlamış,ve ”ataerkil” toplumuna dönüşüm başlamıştır. Gene bu süreçte İslamiyeti kabul eden Türkler Orta Asya`dan getirdikleri kültürlerini de islamiyete katarak Anadolu Müslümanlığını, Arap Müslümanlığından ayırmışlardır. İkisi arasında her şeyden önce hoşgörü farkı vardır. Türkler, Arap Müslümanlığının, katı, hoşgörüsüz ve baskıcı yapısını hiçbir zaman benimsememişlerdir. Kadını kutsal sayan Türk İslamiyetinin karşısına İran`da geçerli olan “kadın şeytandır” söylemi görüşü yer almaktaydı. Emirname`ler, Hakan ve Hatun tarafından imzalanmadan yürürlüğe giremiyordu. Kadınlar elçi, kale muhafızı ve hatta devlet başkanı olabiliyordu. Eski Türklerde, kadınlarla erkeklerin giysilerinde bile ayırım yoktu. Sadece ata daha az bindiklerinden, çizmeleri daha kısaydı. Kızlar kendi eşlerini seçme hakkına sahiptiler. Kadınlarla erkekler birlikte eğlenirlerdi. Toplumda saygın bir yeri olan kadının örtünmek için de bir nedeni yoktu ve tek eşlilik egemendi. Çok kadınla evlenmeyi özendirmemek için, ikinci eş mirastan yoksun bırakılmıştı. Toplumsal yaşamda erkekle eşit konumda olan kadın, gerektiğinde savaşa da katılıyordu. Oysa Türk kadını erkeğe eşitken, Arabistan`da kadının insan sayılması bile tartışıldığı ve deve kadar bile itibarının olmadığı ‘Cahiliye’ dönemi yaşanıyor.

Türk kadını Osmanlı İmparatorluğundaki uygulamalara kadar erkeğe eşitti çünkü İslam dininde Allah`ın emrettiği gibi şiddet, tutuculuk ve baskı yoktur. Halk kendi yaşamını buna göre düzenlemişken Saray Arap Müslümanlığını benimsemiş ve tebaasına da bunu benimsetmek, toplumsal hayatı bu kurallara göre düzenlemek istemiştir. Dolayısıyla, çok eşlilik de, örtünme de, halk değil saray kaynaklıdır. Tıpkı bugün Afganistan`da kadınların giydiği “burka” gibi. Burka, Saray hanedanlığının haremindeki kadınların görünmemesi için geliştirdiği bir örtünme şeklidir. Yani İslamiyetin öngörüsü olmayan sadece Saraydakilerin işlerine geldiği için icat ettikleri bir malzemedir. “Acaba

Saraydakiler ne yapıyorlardı ki böylesine bir gizliliğe ihtiyaç duydular” sorusu insanın aklına gelmektedir.

Osmanlı Devleti'nin yükselme döneminde, dinsel erk`te siyasal erk`te yalnız padişahı. Siyasal erk`in güç yitirmesinden yararlanan dinsel erk`te etkisini artırınca din, toplumun çağa ayak uydurmasını engelleyen bir kurum görünümü kazandı. Padişah 4. Mustafa zamanında, kadınların sokağa çıkmaları bile yasaklandı İşte, Mustafa Kemal`in gerçekleştirdiği devrim de din ile siyaseti ayırmak ve kadınlar İslam dininin öngördüğü ve Türklerin de aynen yerine getirdiği Türk Müslümanlığının yeniden yükselmesini sağlamaktı. (Kongar, 2006; Er, 2003; Türköne, 2003; Kışlalı, 2001).

i) Bugünde maalesef biz kadınlar gene aynı şiddete maaruz kalıyoruz ve biz bu şiddete o kadar alıştık ki toplumda sadece 1990`lı yıllardan itibaren fiziksel şiddete karşı bir başlamıştır. Bu konuya içinde şöyle deniyor “üniversite mezunu kadın bile dayak yiyor”. Sanki bu olay bir kadermiş kadın okusa da okumasa da çalışsa da çalışmasa da erkekler böyle şeyler yapabilirler. Çocuklar uğruna da kadının bu duruma katlanması gerekmektedir diye düşünülmektedir. Ataerkil toplumlar mutlaka erkeğin yaptığı yanlışlara mazaret bulmaya çalışır ve bu konuyu aşabilmek içinde günün moda söylemiye “eğitim şart” denilmektedir. Ailelerin görevi nasıl iyi bir insan olunur, uyulması gereken toplumsal kurallar konusunda çocuklarını eğitmek, okulların görevi ise ailelerin emek sarf ettiği konuları eğitimle pekiştirmek ve bilimsel konuları da öğretmektir.

Burada üniversitelere büyük görevler düşmektedir çünkü toplum olarak eğitim-öğretim seviyemiz istenilen düzeyde değildir. Üniversiteler asli görevleri olan öğretimin yanı sıra eğitim vermeye de başlamalıdır. Bugün toplumumuzu meşgul eden “türban” tartışmasında türbanı üniversiteye girişini engellemek gerekli bir adımdır. Ancak, eğer gerekçesinin anlaşılabilmesi için bilinçli eğitim verilmezse haksız duruma düşülecektir. Bu konuda başta Tarih bölümünde olmak üzere tüm öğretim elemanlarına çok önemli görevler düşmektedir. Bu sorunun bir insan hakları ihlali olmadığı aksine bir kısım erkeklerin sadece ve sadece kendi arzularına uygun düşen Arap Müslümanlığını tekrar yaşatmak uğruna kadınları kullanmalarının engellenmesi çabası olduğu örnekleriyle açıkça ortaya konulmalıdır. Aksi takdirde tıpkı arabesk müziğin yasaklanmak yerine diğer müziklerin aksine zevk vermekten ziyade insanları kaderciliğe ittiği eğitimle

anlatılabılsaydı bu müzik türü bu kadar popüler olmayabilirdi. Diğer bir deyişle, eğer gerekli eğitim verilseydi yasaklamaya gerek bile kalmazdı.

Toplumumuzda şiddet deyince akla “dayak” gelmektedir. Halbu ki fizikselin yanı sıra duygusal, ekonomik, organize olmak üzere 4 boyutludur. Duygusal şiddetin iş yerinde uygulanına “mobbing” denmektedir.

a) Fiziksel şiddet: Aile içi şiddette en sık olarak uygulanan biçimidir ve toplumda “dövme” olarak tanımlanır. Sarsma, hırpalama, tokat atma, dayak atma, bireye cisimler atma, duvarlara vurma, saçından tutup yerlerde sürüklenme, itme, sopa ve odun ile dövme, kesici delici aletlerle üzerine yürüme, ve bunları kullanarak kişiyi yaralama, ateşli silahlar kullanma, kişileri öldürme gibi şiddet uygulamalarıdır.

Fiziksel şiddetin; ilişkiye zorlamak, tecavüz, başka kişilerle cinsel ilişkiye zorlamak, korkutan ve kıran davranışlar, kadınlığını / erkekliğini aşağılamak, taciz, cinsel organlara zarar vermek, namus ve töre baskısı ve öldürmek gibi cinsel şiddet boyutu da bulunmaktadır.

Toplumumuzda şiddetin sadece fiziksel şiddete sınırlı kalmasının sebebi ise fiziksel şiddete maruz kalan kadınların bilânçonun ağır olmasıdır. Polis kayıtlarına göre, kadına yönelik şiddette artış oranı yüzde **76**’dır. 2006 yılında

- Dayak yiyen kadın sayısı **23 bine yaklaştı**
- **72 bin 643** kadın şiddet içerikli suçlardan mağdur oldu.
- Bu kadınlardan **842**'si cinayete kurban gitti,
- Yaralanan kadın sayısı **9 bin 317 oldu**.
- **5 bin 972** kadın kaçırılırken,
- Tehdide maruz kalan kadın sayısı **9 bin 675'e** ulaştı.
- Aile içi şiddete maruz kalan kadın sayısı **14 bin 989** olarak Emniyet kayıtlarına geçti.
- Her üç kadından biri eşinden dayak yediğini söylemektedir. Erkek eş en fazla şiddet uygulamaktadır. (www.edb.adalet.gov.tr)

Bu rakamlar yalnız polis kayıtlarına geçenlerdir. Gerçek boyutun ise bunun 7-8 katı daha fazla olduğunu söylemek asla abartı olmaz.

Tablo 8: Aile-içi Şiddet Uygulayıcıları

<u>Şiddet uygulayanlar</u>	
Erkek eş	%45
Baba	%24
Ağabey/ abla	%24

(www.edb.adalet.gov.tr)

- Eşinden dayak yiyen kadınların yarısı bu durumdan daha önce kimseye bahsetmediklerini ifade etmektedirler.
- Yükseköğrenim görmüş altı erkektek biri eşine fiziksel şiddet uygulamaktadır.
- Kadınların aileye kocalarından daha çok gelir getirmesi, fiziksel şiddet riskini en az iki misli artırmakta, bu durumda olan her üç kadından ikisi şiddete maruz kalmaktadır.
- Çocukken tanık olunan veya maruz kalınan şiddetin, erkeklerin şiddet uygulama olasılığını, kadınların da şiddete maruz kalma olasılığını iki kat artırdığı gözlenmektedir.
- Kendileri tanışıp anlaşarak ailelerin onayıyla evlenenlerin % 28'i, görücü usulüyle evlenenlerin % 37'si en az bir kez fiziksel şiddete maruz kalmaktayken, bu oran kendileri tanışıp anlaşarak ancak ailelerin onayını almadan evlenenlerde % 49'a çıkmaktadır.
- Aile içinde şiddete uğrayanların yüzde 34'ü 26- 35 yaş arasındadır. 15-19 yaş grubundaki genç kızların yüzde 63'ü dayak yiyor. İşkence ve kötü muameleye uğrayanların yüzde 90'ı 19 yaş ve yukarısı olduğu belirtilmektedir.(Altınay & Arat, 2007)

- Emniyet verilerine göre, cinsel suça maruz kalan kadınların sayısında da artış olmuştur. Buna göre, **bin 113** kadın tecavüze uğramış, "ırzına tagaddi" edilen kadın sayısı **872'** olmuştur. Fuhuşa teşvik edilen ve kadın ticaretine maruz kalan kadınların sayısı **380** olarak kayıtlara geçmiştir.

b) Duygusal şiddet: Kişiyi bağırma, başkaları önünde küçük düşürme, gururunu incitme, kişiyi fiziksel şiddet uygulamakla tehdit etme, kişinin duygu ve düşüncelerini açıkça ifade özgürlüğünü elinden alma, kendi gibi düşünüp davranmaya zorlama, kişinin hareket özgürlüğünü ve iletişimini kısıtlayarak ruh sağlığını bozucu eylemlerin tümü duygusal şiddet kapsamındadır.

İş yeri terörü olarak da bilinen **Mobbing** temelde kişi veya kişiler üzerinde sistematik baskı yaratarak ve ahlak dışı yaklaşımlarla iş performanslarını ve dayanma güçlerini yok edip işten ayrılmaya zorlamak için uygulanan duygusal bir saldırı türüdür. Mobbing mağdurları ise ağırlıklı olarak 30 yaşlarında, yüksek lisans veya doktora derecesine sahip eğitim, bankacılık, ve finans alanında olan duygusal zekası yüksek, yeniliklere açık, merhamet ve adalet duyguları gelişmiş, çalışkan kişilerdir. Mobbing yani iş yerinde duygusal şiddet uygulayanlar ise genellikle nevroitik, korkak ve iktidar açlığı çeken genelde üst yönetim tarafından uygulanmaktadır.

c) Ekonomik şiddet: Kişilerin çalışma ve gelir sağlama özgürlüklerinin ellerinden alınması, mal alıp satmalarının engellenmesi, gelirlerine el konulması, gelir sağlamak zere çalıştırılmaya zorlanması gibi eylemlerdir.

d) Organize şiddet: Ulusal ve uluslar arası düzeyde organizasyon oluşturarak yasalara aykırı biçimde, haksız menfaat veya yüksek kazanç sağlamak amacıyla, ekonomik veya idari yapıyı doğrudan veya dolaylı olarak kontrol eden gruplardır.

Türü ne olursa olsun şiddetin uygulanmasında ki en büyük neden saygısızlık ve söz dinlememek olarak açıklanırken alkol ve kumar bağımlılığı en alt sırada yer almaktadır. O halde tüm kötülüklerin kaynağı eğitimsizlik ve kültürsüzlük denilebilir.

Ancak, vahim olan şiddete maruz kalan kadınların **466'sının** intihar etmesi ve **5 bin 852'inin ise** intihar girişiminde bulunmasıdır.

Tablo 9: Şiddet Nedenleri

ŞİDDET NEDENLERİ	ORAN
Saygısızlık ve söz dinlememe	%39,9
Eğitimsizlik ve Kültürsüzlük	% 19,8
Toplumsal iletişimsizlik ve güvensizlik	% 15,3
Ekonomik nedenler ve yoksulluk	% 14,7
Kocaların sabırsızlığı, sinirliliği ve hayal kırıklığından	% 10,5
Alkol ve kumar bağımlılığı	% 2,4

(Altınay & Arat, 2007)

Şiddetin en çok uygulandıkları yerler sırasıyla il ve ilçeler, metropoller ve gecekondular ve kırsal kesimlerdir. Ancak, hangi yerleşim biriminde yaşarsa yaşasın her 10 kadından 9'una göre "Haklı görülebilecek dayak yoktur ve şiddete karşı alınması gerektiğini vurguladıkları önlemleri şu şekilde belirtmişlerdir.

ÖNLEMLER:

- Kadınların % 70 ila % 85'i devletin erkekleri eğiterek, sığınma evleri açarak, bu konuda çalışan kuruluşları destekleyerek, ağır cezalar vererek ve polisi eğiterek erkeklerin eşlerine uyguladıkları şiddeti engelleyebileceğini düşünmekte ancak devletin bu sorumluluklarını yerine getirmediğini ifade etmektedir.
- Kadınların % 85'i Türkiye'deki sığınakların sayısının yeterli olmadığını düşünmekte, % 87'si vergilerinin sığınak açmak için kullanılmasını onaylamaktadırlar.
- Kadınların % 92'si mahkemelerin şiddet uygulayan erkeklere ceza vermesini istemektedir (Altınay & Arat, 2007)

Söz konusu öneriler incelendiğinde ailede verilecek olan eğitim çözüm önerisi olarak karşımıza çıkmamaktadır. Aile-içi eğitimin neden ve nasıl olması sorusu ise şu şekilde cevaplandırılabilir. 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe ya da Anneler Gününe ya da kadınlar için kullanılan sevgi dolu ifadelerle atfedilen ulvi (annelik, fedarlık v.s. gibi) vasıflar aslında kadınları doğurganlıklarından dolayı zorunlu olarak üstlenmeleri beklenen çok büyük sorumluluk ve yük altına sokmaktadır. Siz hiç kardeşini sırtında taşıyan bir erkek çocuk resmi ile karşılaştınız mı? Halbuki kız çocukları bu fotoğraf karelerinde hep yer alır.

Siz hiç babasıyla aynı kıyafeti giymiş ve birlikte resim çektiren bir baba-kız resmi gördünüz mü? Halbuki anne-kıza ilişkin böyle fotoğraf kareleri çoktur.

Aile-içi eğitimle bu ezberler, kadınlara dayatılan bu roller değiştirebilir. Kadınlar için hoşlarına yazılmış aşağıda sunulan diyalog kadınların oldukça hoşlarına gittiği düşünölmektedir.

KADIN

Tanrı 6.günün geç saatlerine kadar kadını yaratmakla meşguldü

Bir melek yanına yaklaştı ve: “Neden bu seferkine bu kadar zaman harcıyorsun?” dedi

Tanrı yanıtladı:
“Onu nasıl yarattığımı öğrenmek ister misin?”

“O,yıkanabilir, ama plastikten değil, 200'den fazla oynar ekleme sahip ve her çeşit yemeği yapabilir, kalbinde birden çok çocuğa yer verebilir, incinmiş dizden kırık kalbe kadar her şeyi sevgiyle iyileştirebilir ve en önemlisi bunu sadece iki elle yapabilir”.

Melek çok etkilenmişti

“Sadece iki el....bu imkansız!”

Bu standart bir model mi?!

“Bir güne bu kadar emek.... Yarına kadar dinlenin efendim,onu sonra tamamlarsınız”.

Melek çok etkilenmişti

“Sadece iki el....bu imkansız!”

Bu standart bir model mi?!

“Bir güne bu kadar emek.... Yarına kadar dinlenin efendim,onu sonra tamamlarsınız”.

“Olmaz”, dedi Tanrı. “Eserimi tamamlamaya az kaldı, onun kalbimde apayrı bir yeri olacak”.

“O,hasta olduğunda kendi kendisini iyileştirebilir ve günde 18 saat çalışabilir”.

Melek, kadına yaklaştı ve ona dokundu.

“Ama siz onu çok yumuşak yaratmışsınız,efendim”

“Evet,öyle”, dedi Tanrı, “Ama ayrıca güçlü de yarattım. Onun nelere dayanıp nelerin üstesinden gelebileceğini tahmin bile edemezsin.”

“Peki düşünebiliyor mu?” diye sordu melek.

Tanrı yanıtladı:

“Düşünmekle kalmıyor, nedenini sorguluyor ve tartışıyor da.”

Melek kadının yanağına dokundu....

“Tanrım, bu yaratık su sızdırıyor galiba!
Ona çok şey yüklemiş olmalısın.”

“Su sızdırmıyor....O gözyaşı” diye düzeltti
Tanrı

“Ne için?” diye sordu melek.

Tanrı yanıtladı:

“Göz yaşları onun
üzüntüsünün, tasalarının, sevgisinin, yalnızlığının,
çektığı acıların, gururunun göstergesi”

Bu yanıt meleği çok etkiledi; “Efendim, siz bir
dahisiniz.

Her şeyi düşünmüşsünüz. Kadın gerçekten
muhteşem!”

Evet öyle!

**Kadınların erkekleri şaşırtan güçleri var.
Sıkıntıyla başa çıkabilir ve çok ağır yükleri taşıyabilir.**

**Mutluluğu,sevgiyi ve zekayı elinde tutar.
Çılgık atacak hale geldiğinde gülümser.
Ağlayacak gibi olduğunda şarkı söyler,
mutlu olduğunda ağlar ve korktuğunda
kahkaha atar.**

**İnandığı şey uğruna savaşır.
Adaletsizliğin karşısındadır.
Yeni çözüm önerilerine her zaman açıktır.
Ailesi için canını feda etmeye hazırdır.
En kötü anında dostunun yanındadır.
Sevgisi koşula bağlı değildir.**

Çocuklarının başarılarıyla sevinç gözyaşı döker.
Arkadaşlarının başarılarıyla gururlanır.
Doğum ve evlilik haberleri onu dünyanın en
mutlu insanı yapar.

Onun bir tek yanlışı vardır:

Kendisinin paha biçilemez
bir varlık olduğunu
unutur...

Ulu Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk`ün hatırlatmak ve benimsetmek istediği de buydu ve amaçları kadını erkekle yan yana, omuz omuza, eşit haklara sahip “birey” düzeyine getirmektir ancak eğitimli eğitimsiz, zengin fakir biz yeni nesil kadınlar maalesef O`nu gereği gibi anlayamadık. Olayın yalnız fiziksel şiddet boyutunu ele aldık ve bize sunulan nimetlerin ne kadar büyük olduğunun farkına varamadık. Biz hala sığa ve sopa içeren deyimlerin gereklerini yerine getirmekle meşgulüz. Ancak, halen geç kalmış değiliz bu nedenle yalnız özel günlerde değil önümüze çıkan her fırsatı kullanarak kadınlarımızı ve toplumumuzu bilinçlendirmemiz ve bu uğurda mücadele etmemiz gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Altınay, A.G. ve Arat, Y. (2007) Türkiye`de Kadına Yönelik Şiddet. TÜBİTAK
- Efes Pilsen (2005) Kadın Profili 2. www.efespilsen.com.tr.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, Asayiş Daire Başkanlığı. 2006 Yılı Faaliyet Raporu. www.edb.adalet.gov.tr
- Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü (1999) Türkiye`de Kadın. Ankara www.kssg.gov.tr
- Kışlalı, A.T. (2001) **Kemalizm Laiklik ve Demokrasi**. Ankara: İmge Kitabevi,
- Kongar, E (2006) **Tarihimize Yüzleşmek**. İstanbul: Remzi Kitabevi,
- Türköne, M., (2003) **Siyaset**. İstanbul: Lotus Yayınevi
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Hanehalkı İşgücü Anket Sonuçları. www.tuik.gov.tr